

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Калініна Л. В., Григор'єва Т. Ю., Гудзь Н. О.

ФОРМУВАННЯ ФОНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ І КУРСУ МОВНОГО ВУЗУ
ПІД ЧАС ВСТУПНО-КОРЕКТИВНОГО КУРСУ

Частина I

Книга для викладача

Навчально-методичний посібник

Рекомендовано вченою радою Житомирського державного університету імені

Івана Франка

(Протокол № 8 від 28.02.2014 р.)

Житомир
Комунальне книжково-газетне видавництво "Полісся"
2015

УДК 811.111'344(075.8)

ББК 81.432.1-я73

Ф79

Рецензенти:

І. Р. Буніятова, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської та романської філології Київського університету імені Бориса Грінченка

В. В. Осідак, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики навчання іноземних мов та прикладної лінгвістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Л. Ф. Могельницька, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Житомирського державного технологічного університету

Калініна Л. В., Григор'єва Т. Ю., Гудзь Н. О. та ін.

Ф79 Формування фонологічної компетенції студентів I курсу мовного вузу під час вступно-корективного курсу : навчально-методичний посібник : у 2-х ч. Ч. 1 / Книга для викладача / Л. В. Калініна, Т. Ю. Григор'єва, Н. О. Гудзь, А. В. Соколовська, Л. М. Чумак. – Ч. 1. – Житомир: комунальне книжково-газетне видавництво "Полісся", 2015. – 248 с.

ISBN

Навчально-методичний посібник присвячено проблемі формування фонологічної компетенції студентів I курсу мовного вузу під час вступно-корективного курсу. Читачі зможуть не тільки ознайомитись з особливостями формування даного виду компетенції, але й засвоїти технології формування всіх компонентів фонологічної компетенції на практиці.

Посібник адресовано студентам та викладачам мовних вузів.

УДК 811.111'344(075.8)

ББК 81.432.1-я73

ISBN

© Калініна Л. В., Григор'єва Т. Ю., Гудзь Н. О.,
Соколовська А. В., Чумак Л. М., 2015

Phonetic Alphabet

i:	as in	see /si:/	ɜ:	as in	fur /fɜ:(r)/
ɪ	as in	sit /sɪt/	ə	as in	ago /ə'gəʊ/
e	as in	ten /ten/	eɪ	as in	page /peɪdʒ /
æ	as in	hat /hæt/	əʊ	as in	home /həʊm/
a:	as in	arm /a:m/	aɪ	as in	five /faɪv/
ɒ	as in	got /gɒt/	aʊ	as in	now /naʊ /
ɔ:	as in	saw /sɔ:/	ɔɪ	as in	join /dʒɔɪn/
ʊ	as in	put /pʊt/	ɪə	as in	near /nɪə (r)/
u:	as in	too /tu:/	eə	as in	hair /heə(r)/
ʌ	as in	cup /kʌp/	ʊə	as in	pure /pjʊə(r)/
i	as in	happy /'hæpɪ/			
p	as in	pen /pen/	s	as in	so /səʊ/
b	as in	bad /bæd/	z	as in	zoo /zu:/
t	as in	tea /ti:/	ʃ	as in	she /ʃi:/
d	as in	did /dɪd/	ʒ	as in	vision /'vɪʒn/
k	as in	cat /kæt/	h	as in	how /haʊ /
g	as in	got /gɒt/	m	as in	man /mæn/
tʃ	as in	chin / tʃɪn/	n	as in	no /naʊ /
dʒ	as in	June / dʒu:n/	ŋ	as in	sing /sɪŋ /
f	as in	fall /fɔ:l/	l	as in	leg /leg/
v	as in	voice /vɔɪs/	r	as in	red /red/
θ	as in	thin /θɪn/	j	as in	yes /jes/
ð	as in	then /ðen/	w	as in	wet /wet/ [16]

ВСТУП	6
I. Особливості формування фонологічної компетенції студентів I курсу мовного ВНЗ	8
II. Зміст та структура вступно - корективного курсу	17
III. Організація контролю формування фонологічної компетенції	20
IV. Алгоритм опрацювання фонетичного матеріалу	23
V. Список використаної літератури	24
VI. Алгоритм фонетичного розбору речення	26
Lesson 1	27
Introduction. Diagnostic Test. Organs of Speech. Classification of vowels and consonants. Introduction to Sentence Stress. Unstressed Words. Introduction to Syllables	
Lesson 2	32
The Vowel Sounds [eɪ], [æ]. The Consonant Sounds [b], [p]. 1 st and 2 ^d Syllable Types. Intonation of Statements. Two-Syllable Words.	
Lesson 3	40
The Vowel Sounds [i:], [e]. The Consonant Sounds [d], [t]. 1 and 2 Syllable Types. Direct Address at the End of the Sentence. Weak Forms of Pronouns and Their Contractions.	
Lesson 4	48
The Vowel Sounds [ə], [ɪə]. The Consonant Sounds [g], [k]. Jobs. Degrees of Comparison. Intonation of General Questions. Syllable Structure and -ed endings.	
Test on Lessons 1-4	55
Lesson 5	57
The Vowel Sounds [aɪ], [ɪ]. The Consonant Sounds [s], [z]. [s], [z] in final position. Intonation of Alternative Questions. Syllable Structure and -s endings.	
Lesson 6	65
The Vowel Sounds [əʊ], [ɒ]. The Consonant Sounds [ð], [θ]. Intonation in Disjunctive Questions Weak Forms of articles, prepositions, connectors.	
Lesson 7	76
Vowel Sound Revision. The Consonant Sounds [f], [v]. Reading Rules: <i>leaf-leaves, life-lives, gh: ghost, cough, though</i> . Word Stress in Compounds, Numerals, Dates	
Test on Lessons 5-7	90
Lesson 8	92
The Vowel Sounds [ɑ: (r)], [eə(r)], [ɜ:(r)], [ɔ: (r)]. The Consonant Sounds [l], [r], [m],[n], [ŋ]. 3 ^d and 4 th Syllable Type. Syllabic m, n, l. Linking 'r'. Intonation of Enumeration. Intonation of "please". Countries and Nationalities.	
Lesson 9	105
The Vowel Sounds [ʌ], [ʊ],[u:], [ju:]. The Consonant Sounds [h], [w], [j]. Reading Rules: <i>h, w, u (whole, wheel, squirrel)</i> . Intonation of Special Questions. Logical Stress. Asking and Checking Information	
Test on Lessons 8-9	120
Lesson 10	122
The Vowel Sounds [ɔɪ], [aʊ], [ʊə]. The Consonant Sounds [ʃ], [dʒ], [ʒ], [tʃ]. <i>Digraphs (1st, 2^d, 3^d group); u after ʃ, dʒ, r and any consonant +l: sure, plural</i> . Direct Address at the Beginning / In the Middle of the Sentence. Exclamations and Short Imperatives.	
Lesson 11	129
The Vowel Sounds [aɪə], [aʊə], i and y in the 4 th Syllable Type (fire, tyre). Intonation in Greetings and Farewells. Comparison structures as...as	
Test on Lessons 10-11	139
VII. Додаток	
Банк додаткових матеріалів для формування фонологічної компетенції	141

ВСТУП

Навчання вимові важко переоцінити, так як саме вимова розмовляючого іноземною мовою дозволяє співрозмовникам скласти свою думку про нього; про його грамотність, належність до певного кола людей, навіть про деякі характеристики: впевненість в собі, вміння переконувати і т.д.

У вищих навчальних закладах, де готують майбутніх вчителів іноземної мови, дане питання стає ще більш актуальним, так як майбутній вчитель є еталоном, зразком іноземної вимови для своїх потенційних учнів і повинен сам володіти нормативною вимовою викладання. Більше того, він повинен вміти навчити цьому своїх майбутніх учнів. Тому питання формування фонологічної компетенції студентів I-х курсів мовних ВНЗ є першочерговим.

На жаль, у вітчизняній і зарубіжній методичній літературі не висвітлюється думка щодо проблеми, яка стосується навчання фонетики в мовному вузі, а також роботи над формуванням фонетичної компетенції студентів I-го курсу під час вступно – корективного курсу. Відсутність таких досліджень негативно відбивається як на рівні викладання фонетики в мовному ВНЗ, так і на рівні оволодіння нею студентами I-го курсу.

Автори даного посібника зробили спробу створити модель формування фонологічної компетенції студентами I-го курсу під час вступно-корективного курсу.

Посібник складається із двох частин: методичних рекомендацій для викладачів ВНЗ і фонетичного портфеля для студентів I-го курсу.

В першій частині автори розглядають особливості формування фонологічної компетенції студентів I-го курсу мовних вузів у світлі рекомендацій Ради Європи і вимог програми з практичної фонетики для I-го курсу мовних вузів. Автори вважають перший курс адаптивним періодом навчання у ВНЗ і найважливішим для формування фонологічної компетенції студентів. В даному розділі також висвітлені труднощі оволодіння даним видом компетенції з різних точок зору, визначені етапи формування фонетичних навичок, описані види вправ та засобів навчання для кожного етапу.

В розділі "зміст і структура вступно-корективного курсу" викладач знайде фонетичну карту розподілу всього фонетичного матеріалу для засвоєння і його часовий розподіл, а також зможе ознайомитися зі змістом кожного практичного заняття з фонетики.

Враховуючи різний рівень підготовленості та мовних навичок випускників ЗНЗ, автори пропонують викладачам фонетики банк додаткового фонетичного матеріалу і каталог технологій для формування всіх компонентів фонологічної компетенції студентів I-го курсу. З метою організації контролю за рівнем сформованості фонологічної компетенції студентів, в посібнику запропоновані різні види самоконтролю, взаємоконтролю та контролю з боку викладача.

Друга частина посібника створена для студентів і представляє собою фонетичний портфель, побудований за принципом Європейського мовного портфеля. У **фонетичному паспорті** студенти під керівництвом викладача з'ясовують свій рівень фонологічної компетенції на момент вступу на перший курс мовного вузу у відповідності з дескрипторами загальноєвропейських рекомендацій та рівень власного володіння фонетичними навичками. У **фонетичній біографії** студентам запропонований матеріал для самостійної роботи і самокорекції під час процесу оволодіння фонологічною компетенцією, що дозволяє їм спостерігати за своїми успіхами і результатами. У **фонетичному досьє** студенти демонструють свої досягнення з формування фонологічної компетенції, аналізують власний рівень сформованості певних компонентів даного виду компетенції, зазначених ними у Паспорті та Біографії.

Посібник містить 11 уроків, кожен з яких присвячений розгляду особливостей англійської вимови, правил читання, ритму та інтонації, а також додаток, що включає банк додаткових матеріалів для формування фонологічної компетенції, каталог додаткових технологій для формування всіх компонентів фонологічної компетенції, фонетичні диктанти та зразки підсумкових контрольних робіт.

Lesson Plan

- I. Sound Presentation and Practice**
- II. Rhythm Presentation and Practice**
- III. Intonation Presentation and Practice**
- IV. Guided Practice**
 - A. Reception
 - B. Reproduction
 - C. Production
- V. On Your Own**

Автори посібника припускають, що даний посібник буде корисним не лише викладачам першого курсу, які викладають практичну фонетику у мовному ВНЗ для I-го курсу, а й студентам-магістрантам під час їх професійної підготовки.

